

Р. ЗАВАДОВИЧ

Полет

РОМАН ЗАВАДОВИЧ

ПЕРЕПОЛОХ

Видавництво НАШИМ ДІТЯМ

Об'єднання Працівників Дитячої Літератури

Бібліотека „Свщан Зілля”

Друковано 2.500 примірників

Друкарня „Свобода”, 81-83 Гренд стр., Джерзі Сіті, Н. Дж.
1951

Раз
Улас
Під ліском корову пас,
Сів спочити
Коло жита
І заснув собі на час.
Спить, не зна, що комарі
Вже скликаються вгорі,
Вже гудуть, мов ті джмелі,
І сідають на чолі,
На губі, на носі, лобі –
Що то буде, пробі!

Ух!
Ніс у хлопчика напух
І зробився (не дивниця!)
Мов здорова варениця,
А губа (от краса!)
Стала наче ковбаса.
Глип Уласик у криничку –
Десь поділось біле личко,
А з'явилося щось таке
Незугарне і гидке,
І носате, і губате,
Що Улас давай кричати
І помчався серед сліз
Просто в ліс.

По узлісі заєць скаче,
Чує: хтось гіренько плаче.
Зупинився, став дибка,
Загладає з-за дубка

І побачив щось таке
Незугарне і гидке,
І носате, і губате,
Що ногам мерщій дав знати.
Втік о звірів в гущину
Розказати новину.

На галяві коло граба
Сів ведмедик Бура Лаба,
Коло нього вовк Панас,
Що голодний в кожний час.
Коло вовка чесна спілка:
Лис Денис і Вустя-білка.
В листі, мов у пухах пан,
Розвернувся Рох-кабан.
Видно серед них, на диво,
Навіть сарну полохливу.
Там і їжик на пеньку
у колючім кожушку.

— „Ой, рятуйтесь”, — Яць говорить, —
Від неznаної потвори!
Бачив сам її я зблизька:
Мов баньки її очиська,
Рот неначе пів діжі,
Зуби гострі, мов ножі,
Як іде,
Ліс гуде!”

Звірі, чувши новину,
Налякались так, що ну —
Ну ж із лісу утікати!
Наперед ведмідь лабятий,
Коло нього вовк Панас,
Що голодний в кожний час,
А за вовком чесна спілка:
Лис Денис і Вустя-білка,
І кабан, і їж, і сарна,
І сорока господарна,

Крук, зозуля і сова –
Вся пташарня лісова.
Навіть оси й дикі бджоли
Утікають в чисте поле.

Пан Хом'як у чистім полі,
Виспавшись собі доволі,
З нірки виглянув на двір
(Обережний був це звір).
Бачить з лісу навмання
Утікає вся звірня.
Їж почав йому гукати:
– „Утікай, хом'яче-свате!
Ой потвора ж там страшна –
Ти не чув, яка вона?
Бачив сам її я зблизька:
Мов горшки її очиська,
Дві у неї голові,
Зуби мов шаблі криві,

З пащ огонь страшний палає,
На ходу дуби ламає,
Як іде,
Земля гуде!”

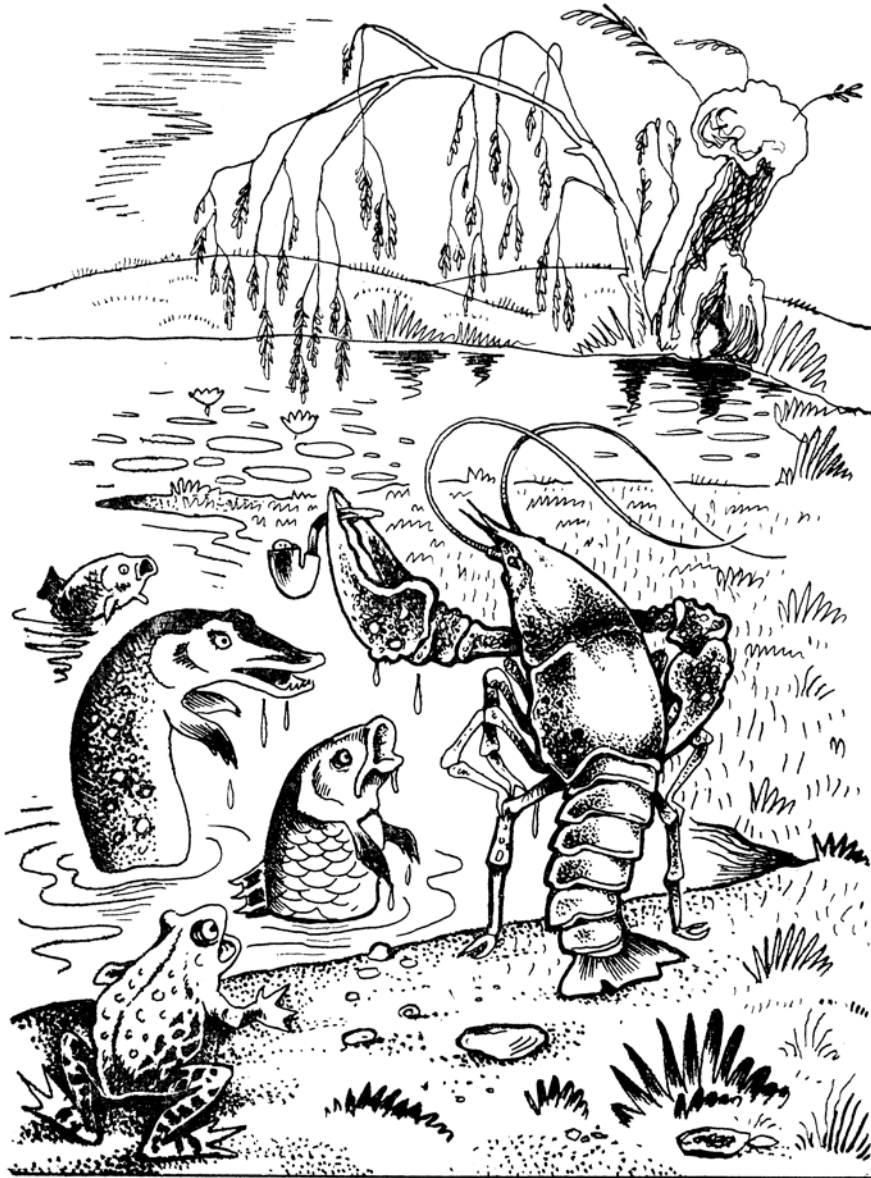
Кинувся хом’як тікати,
Перепілок став скликати.
Як дізналися куріпки,
Не барилися ні дрібки,
Жайворонок із гнізда
Запищав: „біда, біда”,
Кинувся мерщій до втечі,
Показав куріпкам плечі.
Шум і гам ще більший став,
Всі забігли аж над став.

Виліз мокрий рак з води:
– „Риби, раки, гей, сюди!
Гляньте, з поля навмання
Утікає вся звірня!”
Хом’яка в бігу спиняє

– „Що там сталося?” – питає.
А хом’як трясеться, плаче:
– „Утікай но, пане раче!
Утікай за ріки, гори
Від неznаної потвори!
Бачив сам її я зблизька:
Сім голів і три хвостиська...
З пащ вогонь все бух і бух,
Забиває в горлі дух;
Стріне звіря чи людину –
З’їсть неначе леґоміну,
Навіть слона не мине,
Враз із хоботом ковтне.
Як іде,
Небо і земля гуде”.

Рак, дізнавшись про лихо,
Хляп в болото по рачиху,
Взяв на плечі раченят,
Назадгузь в село біжать.

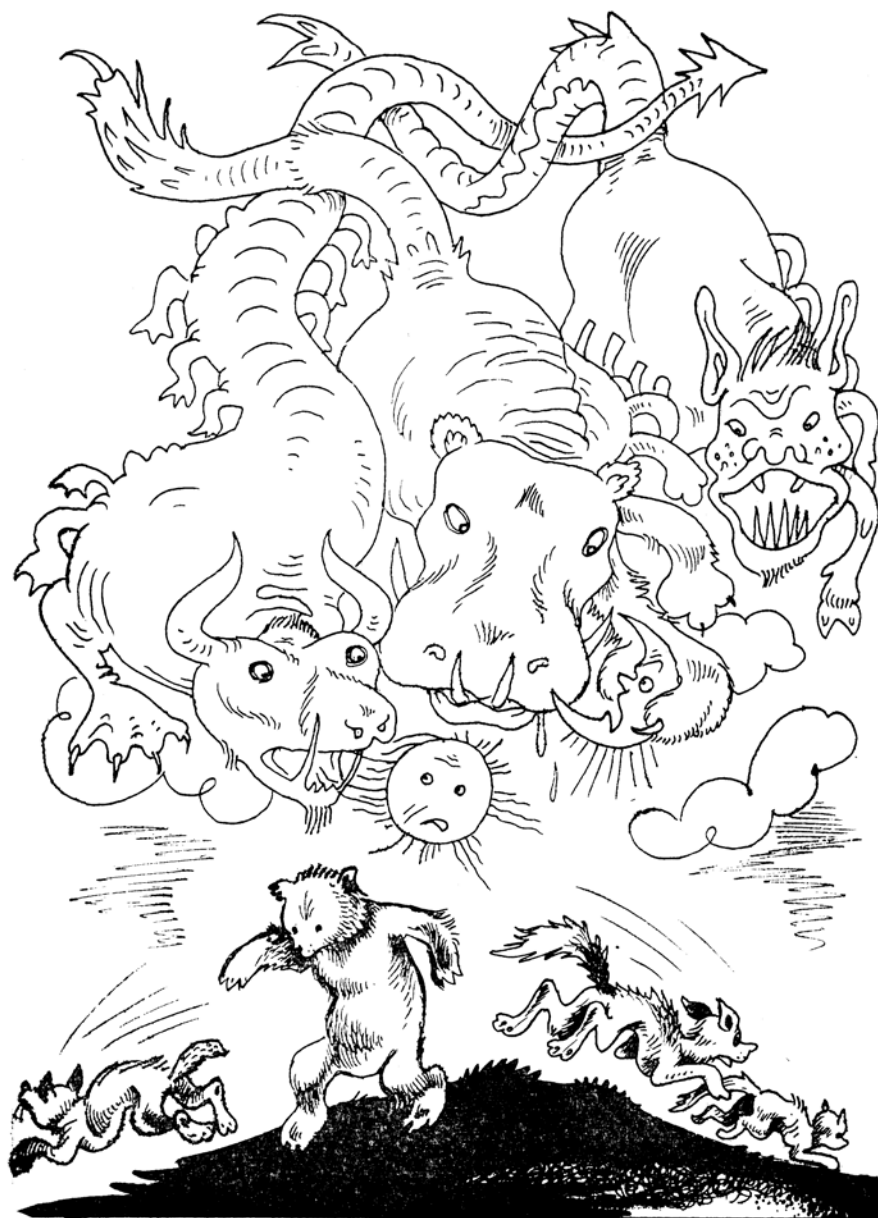
А за раками з води
Вийшли довгі жаб ряди.
Каченят скликає качка,
Аж захрипла неборачка,
В'юн із п'явкою удвох
Заховалися у мох.
Риби: щука, плітка, лин
Річкою втекли за млин.
Черепаха, видра, бобри
Утікали також добре.
Чапля скочила під міст,
В поспіху згубила хвіст.

А тимчасом ведмедисько
До села підкрався близько,
Пси загавкали щосили,
Буру Лабу обступили.

– „Цитьте!” – рикнув їм ведмідь. –
„Шарпатись тепер не слід!
Поміркуйте: небезпека
Вас чекає недалеко.
Через ріки, через гори
Йдуть сюди аж три потвори –
Та й страшенні ж, це не сміх!
Кожна має сорок ніг,
Як хвостом котра закине,
З горами рівня долини.
Очі в неї теж страшні:
Сверлуваті, ледяні,
Що на кого тільки гляне,
Той стовпом камінним стане.
Як біжить,
Сонце з місяцем дрижить!”

Чувши це від небораки,
В розтіч кинулись собаки
У великому страху,

А небаром на шляху,
Що веде з села до Львова,
Утікала вже корова,
Далі кози, поросята
І уся пташня крилата.
Навпростець через плоти
Справно дряпались коти
І, піддерши вгору хвіст,
Всі стрибали через міст.

Коло річки на толоці
Там гуртом гуляли хлопці:
Гриці, Марки, Петрусі –
Браві козаки усі.
Через річку біла кладка,
Там гуляли і дівчатка:
Прісі, Галі, Лесі, Олі,
Мов червоні маки в полі.
Дивляться вони на шлях –
Страх!

Рев, гармидер, тупотня,
Утікає вся звірня
І приручена, і дика,
І маленька, і велика,
Лісова і польова,
Річкова і ставкова,
І ногата, і крилата,
І безрога, і рогата,
Бура, сіра, сороката.
Що там діялося, Боже!
Жаден опис не допоможе!
Рак ведмедя настоптав,
Під курча шуліка впав,
Кінь об жабу спотикнувся,
Під джмеля перевернувся,
Від куріпки лис тікає,
Миша кітку здоганяє,
Налякавсь ягняти вовк,

Віл об гуску ніс розтовк,
Півня з ніг звалила бджілка,
Збила в рів корову білка,
Гедзь, хоч був малий на зріст,
Обірвав сороці хвіст.

Затривожились дівчатка:
— „Гей, сестриці!” — радить Гапка. —
„Щоб нещастя не було,
Йдімо краще у село!”
Та хлоп'ята кажуть: — „Годі!
Що стоїть на перешкоді
Зразу нам переконатись,
Чи тут є чого боятись?
Страх для кволих і слабих —
Ми не з тих!”
Узброїлись у рушниці,
В самопали, гаківниці,
У закривлені шаблюки,
У мечі, списи і луки,
Розвинули прапор свій,
Йдуть готові і на бій.

Понад річку, попри межі
Розставляють хлопці стежі,
Решта аж за кладку йде,
Лесь отаман їх веде.
У поході йдуть дівчатка
З ними навіть песик Латка,
Доброволець хоч куди –
Де усі, то й він туди.
Латка був останній з звірів,
Що тривозі не повірив,
Героїчне серце мав
І з відважними тримав.

Бачать хлопці – хтось із гаю
До джерельця підбігає,
Та чомусь не п'є водицю,
Тільки дивиться в криницю.
Стали хлопці підступати,
Хто такий цікаві знати:
Може ворог, може свій,
Може згода, може бій.

Він підвівся, їх побачив,
До громадки втішно скаче,
Здаля шапкою махає
І гука: – „Тепер я знаю,
Що напевно я Улас,
Що під лісом Лису пас.
Лісом-трісом я побіг,
Звірів налякав усіх.
Ох,
Був же там переполох!
Та, спасибі, легше стало,
Стухло вже лице немало,
Пізнаю вже власний ніс,
Що росте, як перше ріс.”
Хлопці в сміх, дівчата в сміх,
Сміху був повніський міх.
Навіть Латка, песик любий,
Від утіхи шкірив зуби.
Лесь говорить: „Слухай, Латко,
Ти стрибати вмієш гладко.
Побіжи но, друже, там,
Навздогін утікачам.

Заспокій і роз'ясни,
Всіх додому заверни!"
Так і сталось. Песик Латка
Виконав роботу гладко:
В ліс, у поле в річку, в став
Звірів геть позавертав.
З вас ніхто не йняв би віри,
Як усі зраділи звірі!
Справили вони бенкет –
Кращого не бачив світ.
Їли, і пили, і грали,
І співали, й танцювали.
Танцювала риба з раком,
Сарна з вовком лапсардаком,
Півень в скоки та у боки,
Крешуть присядки сороки,
Заєць страви подавав,
Лис у кухлі наливав,
Розлягалось на півсвіту,
Як співали „многі літа”,
Гомонів луною гай –
Ну, а нашій казці край.

БАТЬКИ І МАТЕРІ !

Весною 1946 р. в Німеччині, заходами людей доброї волі — створено „Об'єднання Працівників Дитячої Літератури”.

Щоб дати українській дитині доброякісну книжку, задовольнити духові потреби дитини всебічно, в ОПДЛ згуртувались майже всі дитячі письменники, ілюстратори дитячої книги, композитори дитячої пісні і взагалі працівники в ділянці книги й мистецтва для дітей.

За час перебування на еміграції, в Європі ОПДЛ видало для українських дітей до 40 назв книжок і протягом всього часу випускало дитячий журнал-місячник „Малі Друзі”. Крім того воно перевело підготовчу працю по упорядкованню першої в нас „Дитячої Енциклопедії” — Книги Знання та теж першої в нас „Хрестоматії Української Дитячої Літератури”. Так само заготовило для видання цілий ряд книжок кращих наших дитячих письменників.

Виїзд української еміграції з Німеччини часово послабив був працю ОПДЛ, але тепер майже ціла Управа ОПДЛ і більшість його членів осілось головним чином в З'єдинених Державах Америки і тут утворився центр діяльності ОПДЛ. Крім того постали клітини ОПДЛ у різних країнах нашого поселення і почали проводити інтенсивно працю по виданню й розповсюдженню дитячої літератури. Першим таким представництвом ОПДЛ, що розпочало видання щомісячної „Бібліотеки юного читача „Євшан Зілля”, явилось представництво в Канаді в м. Торонто. Управа ОПДЛ, що має свій осідок в Нью Йорку вже приступила теж до видання дитячих книжок і першою книжкою випускає цю віршовану казку нашого відомого дитячого письменника Романа Завадовича — „Переполох”. Ця книжка входить в серію бібліотеки „Євшан Зілля”. Далі намічено до друку ряд книжок, як для дітей меншого, так і старшого віку.

У своїй праці ОПДЛ завжди базувалося й базується на всеукраїнських основах, а на прапорі своїм ставить українські національні ідеали — християнську етику й мораль. Воно взяло на себе обов'язок дати нашим дітям і молоді рідну книжку, навчити їх любити своє рідне слово й ту землю де родились й проживали їх батьки, діди й прадіди, любити свою Україну. Своїми виданнями книжок і своєю працею поза видавництвом, ОПДЛ ставить своїм завданням прийти на поміч батькам українцям у вихові їх дітей через доповіді кращих наших педагогів, шляхом спеціальних поїздок і через радіо. Вже тепер започатковані й переводяться передачі через радіо цікавого матеріалу для українських дітей нашим членом управи письменником Р. Завадовичем в м. Шикаго.

Звичайно, щоб виконати таке велике громадське завдання — ОПДЛ, принаймні на перших початках, потребує, як моральної, так і матеріальної допомоги самого нашого громадянства. Моральна допомога виявиться, коли ми будемо почувати, що в своїй праці тісно зв'язані з батьками й матерями української дитини, а тому з радістю будемо приймати й прислухатись до всіх побажань, порад і завваг громадянства про нашу працю. Матеріальна допомога в першу чергу має виявитися в тому, щоб кождий батько, кожда родина, кождий українець прийшов нам на поміч в розповсюдженню наших видань. Ті невеликі накладі, які випускаємо ми в світ, мають бути негайно випродані, щоб мали ми змогу дати дітям нову книгу. Але позатим, щоб виконувати працю свою, ОПДЛ, поки стане на твердий ґрунт, — примушене звернутись до наших жертволюбних установ і окремих громадян з проханням своїми пожертвами підтримати велике діло вихови наших дітей. За кождо цеглинку пожертвовану на розбудову нашого діла буде, як ОПДЛ так і кожна українська дитина вдячні безмірно жертводавцеві.

Перші вияви в цьому напрямку окрилюють нас надією, що широке громадянство зрозуміє нас так, як зрозуміли перші жертводавці, що самі, без нашого попередження, прийшли нам на поміч.

Їх чесні імена подаємо нижче.

Перші жертводавці в ЗДА на розбудову Видавничого Фонду ОПДЛ:

„Український Народний Союз” \$125. (Джерзі Ситі). ВП. Пастор В. Кузів \$5. (Ньюарк). Василь (невідомий, Ньюарк) \$1. Володимир Кульчицький (Ньюарк) \$2. Українська торгівля „Базар” (Ньюарк) \$5. Володимир Дармохвал (Ньюарк) \$5. Михайло Овчар (Нью Йорк) \$5. Пресф. Т. Каськів (Ньюарк) \$2. Інж. В. Кушнірєвич (Ньюарк) \$1. Книгарня „Сурма” (Нью Йорк) \$1.

Поіменованим жертводавцям Управа ОПДЛ складає сердечну подяку і подає до відома, що тільки завдяки їх вчасним жертвам ми розпочали в Нью Йорку справу видавання дитячих книжок. Закликуємо наші Установи і Громадянство по прикладу попередніх жертводавців прийти нам на поміч, щоб як найскорше змогли ми випустити наступну книжку для українських дітей.

Всі листи й жертви просимо посилати на адресу голови ОПДЛ:

GEORG TYSZCZENKO, 65 13th Ave., Newark 3, N. J.

УВАГА!

Маємо на складі в Управі ОПДЛ та в наших представництвах такі нові видання:

1. М. Погідний: **Гетьманська булава**, багато ілюстр. історична казка ----- \$0.25
2. **Казка дітям невелика про курчатко і шуліку** (Басчка для малих дітей) ----- \$0.20
3. М. Погідний: **Срібна Гривна**, Історичне оповідання ----- \$0.25
4. **Привіт, Україно, Тобі**, збірник оповідань та віршів, з ілюст. \$0.25
5. Олена Цегельська: **Петрусева повість**. Оповідання про перебування малого Петруся під час війни в Німеччині \$0.25
6. Роман Завадович: **Посидинок**. Віршована казка для дітей меншого віку — багато ілюстрована ----- \$0.50

Наші представництва:

- В ЗДА:** W. Barahura, 730 E. 9th St., Apt. 21, New York City, U.S.A.
В Канаді: "Yevshan-Zilla", 217 Dalhousil St., Toronto, Ont., Canada.
В Англії: Ukrainian Booksellers & Publishers, 49 Linden Gardens, Notting Hill Gate, London, W. 2, England.
У Франції: L'Ukrainien, 26 Rue de Montholon, Paris (9), France.
В Аргентині: I. Krawec, c/o "Peremoha", 25 de Mayo 479, Buenos Aires, Argentina.
В Німеччині: Verlag "Molode Zyt'ia", Meunchen, Daucherstr. 9/II., Germany.

Так само книжки наших видань можна набути в кожній українській книгарні.

На бібліотеку Юного Читача „Євшан-Зілля” приймаємо передплату, яка річно виносить за 12 книг тільки 3 долари, а піврічно \$1.75.

Ціна \$0.50

Видавництво „Нашим Дітям” ОПДЛ

Georg Tyszczenko, 65 — 13th Ave., Newark 3, N. J. U.S.A.